

Asia: VN/16052/2021

Kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportti

Lausunnonantajan lausunto

Miten työryhmän raportti onnistuu sanoittamaan ja viestimään kulttuurialan tilannetta ja kehittämishaasteita alan jälleenrakennuksen ja vahvistamisen tarve huomioiden?

Raportti huomioi nykyistä tilannetta, siihen johtanutta kehitystä sekä tulevaisuuden kannalta olennaisia painopisteitä laajasti ja monipuolisesti, samalla kuitenkin tiedostaen sen, että asioita pitää perustellusti priorisoida ja sen, ettei kaikkea voida korjata kerralla.

Mitkä raportin toimenpide-esityksistä ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa (max 5)?

Perustetaan kulttuuri- ja luovia aloja käsittelevä ministeriryhmä

Palkkatyön, yrittäjyyden ja muiden tulomuotojen

yhteensovittamista helpotetaan. Sivu- ja

päätoimisen yrittäjyyden käsitteet selkeytetään.

Freelancertyön erityispiirteitten tunnistamista

ja osaamista vahvistetaan työvoimahallinnon

ohjeistuksissa, tulkinnoissa ja ratkaisukäytännöissä,

ja tämä tarve huomioidaan myös toteutettaessa

TE-palvelujen siirto kuntiin

Alan rakaenteisiin tulisi vaikuttaa entistä voimakkaammin, sekä ylätasolla että tekijöiden asema huomioiden. Kulttuurialan itsensätyöllistämistä tulisi helpottaa ja selkeyttää huomattavasti, jotta siihen voitaisiin tosiasiallisesti kannustaa.

Lisäksi:

Kunnat sisällyttävät kulttuuritoiminnan tavoitteet ja toimenpiteet

kunnan strategiaan, talousarviokäsittelyyn ja toiminnan säännölliseen arviointiin yhteistyössä kunnan sisällä eri toimialojen,

muiden kuntien sekä kulttuurialan toimijoiden kanssa

Kunnallisten viranhaltijoiden ja ennen kaikkea poliittisten toimielinten vahvempi osallistaminen ja sitouttaminen kulttuuritoiminnan kokonaisvaltaiseen ymmärtämiseen on ensiarvoisen tärkeää paikallisen ja alueellisen kulttuuritoiminnan kehittymisen kannalta.

Miten voidaan mielestänne vaikuttaa siihen, että työryhmän viestit tulevat huomioiduiksi ja esitykset toteutetuiksi mahdollisimman hyvin seuraavalla hallituskaudella?

Valitettavasti tässä tapauksessa "pakko on paras porkkana" eli ministeriön tulisi velvoittaa kuntia seuraamaan ja raportoimaan kulttuuritoiminnoistaan ministeriölle siten, että kunnat hyväksyisivät ministeriölle tuottamansa materiaalin myös poliittisissa toimitelmässään.

Lukukohtaiset kommentit

Luku 1: Annamme kulttuurillemme sille kuuluvan arvostuksen.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Luvussa esiin nostetut seikat ovat kauttaaltaan relevantteja ja toimenpide-ehdotukset (kulttuurigaalaa lukuunottamatta) varsin kannatettavia.

Työryhmien perustamisen ja selontekojen laadintojen yhteydessä tulee varmistaa työryhmille riittävät mandaatit ja selontekojen toimenpide-ehdotusten toteuttamiselle tarpeeksi kattava velvoittavuus.

Luku 2: Kasvatamme hyvinvointiamme investoimalla kulttuuriin.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Kulttuurialan alimitoitettu rahoitus ja siihen mahdollisesti tehtävän korjausliikkeen vaikutukset nostettu esiin ansiokkaasti.

Toimenpide-ehdotuksissa esiin nostetut vanhat ja uudet ratkaisumallit kannatettavia. Ihmetystä herättää kuitenkin se, että valtionosuusjärjestelmä ei saa tässä yhteydessä mitään mainintaa. Toki vain harvassa kunnassa on valtionosuutta saavia kulttuurilaitoksia mutta vaivattomin keino varmistaa valtion taholta kulttuuriin ohjattavan rahoituksen toteutuminen olisi lakisääteisesti "korvamerkitä" kunnallisille taide- ja kulttuurilaitoksille kohdennetut valtionosuudet siten, että kunnalla ei olisi mahdollisuutta ohjata valtionosuuksia muuhun, kuin siihen toimintaan, johon ne on alunperin myönnetty.

Luku 3: Tuemme tekijöitä ja vahvistamme samalla talouttamme.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Tasapainoilu "taiteen tekemisen ja työnteon välillä" on aina haasteellista ja luvussa esitetyt huomiot sekä niihin pohjautuvat toimenpide-ehdotukset ovat kautta linjan kannatettavia. Varsinkin vuosijärjestelmien tai vastaavien rahoitusrakenteiden ulkopuolisten kulttuurin alojen rakenteisiin tulee vastaisuudessa kiinnittää huomiota ja kehittää niiden toimintaedellytyksiä.

Luku 4: Teemme tarvittavat rakenteelliset uudistukset freelancereiden työskentelyolosuhteiden parantamiseksi.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Kulttuurialan freelancereiden aseman parannukseen liittyvät toimenpide-ehdotukset ovat niitä, joilla välittömimmin ja konkreettisemmin edistetään paitsi alalla työskentelevien asemaa niin myös lisätään alan houkuttavuutta ja sitä myöten vaikuttavuutta.

Taiteilija-apurahojen euro- ja lukumääräinen kasvattaminen on askel oikeaan suuntaan mutta kriittisimmät toteutettavat toimenpiteet liittyvät yrittäjä-, palkka-, ja apurahatyön yhdistämisen sujuvoittamiseen. Nykytilanteessa kulttuurialan freelancerin työajasta kuluu huomattavasti liian suuri osa työn hallinnolliseen mahdollistamiseen.

Luku 5: Tarjoamme kaikille suomalaisille tasavertaiset mahdollisuudet nauttia kulttuurista.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Luvussa esitetyt toimenpide-ehdotukset ovat kannatettavia. Huomioina kuitenkin, että kulttuurikasvatussuunnitelmatyön painoarvoa nostamalla (esim. kytkemällä se velvoittavaksi osaksi kuntien opetussuunnitelmia) voidaan taata kokemuksia kulttuuripalveluista yhä laajemmin lapsille ja nuorille kaikissa ikäryhmissä.

Taidetestaajat -tyylisen toiminnan vahvistaminen ja laajentaminen koskemaan muitakin kohderyhmiä olisi lottovoitto kulttuuripalvelujen saavutettavuuden ja vaikuttavuuden näkökulmasta.

Träskelin Jyri
Porin kaupunki - Kulttuuriyksikkö